

PSYCHOLOGIE VE ŠKOLNÍ PRAXI

JARO 2015

Zuzana Kročáková

Podmínky udělení zápočtu a jiné dohody: 1. DOCHÁZKA

- Můžete mít dvě absence, jejichž důvody mohou být jakékoli (**včetně praxe**, nemoci, kocoviny...), nemusíte se omlouvat.
- Pokud se nemůžete zúčastnit svého semináře, můžete si jej tentýž týden přijít nahradit do jiné seminární skupiny.
- Semináře se konají **v pondělí** 11.10 v 34, 12.05 ve 42, **v úterý** 8.25 ve 41, 9.20 ve 24, **ve středu** v 9.15 v 66, 10. 15 ve 20, 11.10 ve 24 a 12.05 ve 24.
- Pokud Vaše absence překročí povolené dvě, budete mne o tom informovat do 14 dnů od této absence a požádáte si o zadání náhradní práce na 7477@mail.muni.cz

Podmínky udělení zápočtu a jiné dohody: 2. PRÁCE V SEMINÁŘI

- Aby byl seminář opravdu seminářem, chci, abyste mu v hodině věnovali plnou pozornost a myšlenkovou kapacitu. Přeju si, abyste diskutovali, ptali se a oponovali...
- ...abyste mluvili o svých zkušenostech, vytvářeli si a přijímali nové úhly pohledu na známé věci.
- To by byla krása.

Podmínky udělení zápočtu a jiné dohody: 3. DOMÁCÍ ÚKOLY

- Namísto rozsáhlejší seminární práce budete vypracovávat krátké domácí úkoly, které „ladí“ s tématy seminářů.
- Úkoly budou spočívat v myšlenkové a názorové reakci na text či video. Vaše zpracování bude souvislý text odborného charakteru.
- Podrobné zadání každého úkolu bude přidáváno do této prezentace.
- Úkoly odevzdáte v papírové (nikoli elektronické) podobě na nejbližším semináři. (Úkoly nelze odevzdávat zpětně, max. zpoždění je 1 týden.)
- Jde mi o obsah, takže stačí, budou-li psané rukou na důstojném kusu papíru (žádné hlavičky, logo univerzity, titulní strana, abstrakt v angličtině a poděkování rodičům).
- Na každém úkolu bude vaše jméno, číslo úkolu + označení skupiny, do níž patříte (např. út 9.20).

podmínky udělení zápočtu a jiné dohody: 4. ZAKONČENÍ SEMINÁŘE

- V případě, že odevzdáte méně než 8 domácích úkolů, vyhrazuji si právo zadat vám závěrečnou seminární práci.
- Seminář bude zakončen zápočtovou písemkou, jejímž hlavním účelem bude, abyste si připomněli, že jste chodili na seminář že se na něm něco dělo.
- Pokud budete mít nějaký problém, komunikujte se mnou **včas**. Jsem ochotná se s vámi na leččems domluvit, pokud budete svou situaci řešit hned. Ale jsem velmi nevstřícná k prohlášením typu: „*Já jsem nevěděl/a a já jsem myslel/a, že...*“ na konci semestru.

TÉMATATA SEMINÁŘE

- vnitřní motivace
- práce s cílem
- kultura zpětné vazby
- hodnocení, známkování
- udržování kázně
- zvládání vlastních emocí
- zvládání konfrontačních situací
- vztahy se žáky
- vědomé řízení třídy
- spolupráce s rodiči

CÍLE SEMINÁŘE

Vědomosti, dovednosti, zkušenosti, které vám v praxi pomohou:

- ... nestát se krávou učitelkou
- ... nebýt žákům nepřítelem, ale průvodcem, mentorem, facilitátorem učení, vzorem
- ... vědomě řídit třídu
- ... zvládnout svou vlastní frustraci a stres a nepřenášet je na děti
- ... nepromarnit svou autoritu a udržet kázeň
- ... vychovávat s respektem
- ... mluvit s rodiči tak, abyste si byli vzájemně pomocníky
- ... vzdělávat, nejen učit; nabízet, ne nutit
- ... aby žáci chtěli, ne museli
- ... hodnotit tak, aby to mělo pro žáky přínos
- ... vybudovat ve třídě zdravé vztahy
- ... hledat inspiraci, nechat si pomoci

1. domácí úkol z 16., 17. a 18. února

Zaujměte stanovisko k následujícím tvrzením. Ke každému přidejte ano/ne/nemohu se rozhodnout. Pak si vyberte jedno, s nímž souhlasíte, jedno, s nímž nesouhlasíte, a jedno, kde jste se obtížně rozhodovali a své stanovisko (či váhání) zdůvodněte.

- Děti nemohou ve škole dělat jen to, co je baví.
- Znamka je pro dítě odměnou, jako je mzda odměnou za práci dospělého.
- Všechny děti se musí učit totéž.
- Hlavní je, aby učitel uměl dobře vyložit látku a udržel si ve třídě disciplínu.
- Cílem vzdělávání je osvojení znalostí a dovedností.
- Odpovědnosti dítě naučíme tím, že jsme důslední a neustále je kontrolujeme.
- Odměny a tresty jsou důležitými prostředky výchovy a vzdělávání.
- Škola musí představovat pro dítě určitý stres: připravuje je tak nejlépe na život, kde také bude muset čelit stresu.
- Život je samá soutěž, proto se ve škole děti také musí učit obstat v soutěži.

Kdyby škola nebyla povinná

- Jak by vypadala škola, do které byste chodili, i kdybyste nemuseli?
- Z jakých východisek ve svém návrhu vycházíte?
 - co se rádi učíte?
 - co ve škole potřebujete?
 - za jakými učiteli byste rádi chodili?
 - za jakých podmínek se vám dobře učí?
 - co vás motivuje při učení?
 - jaké vzdělání by měla škola poskytnout?
 - co je v ní nenahraditelné, co se nemůžete naučit jinde?

Motivace a učení

Člověk je k učení předurčen, připraven, nastaven...

Rodí se nedokonalý, aby se mohl učit.

Učení mu poskytuje evoluční výhodu adaptace na vnější přírodní i sociální podmínky.

Při pochopení věcí mozek vyplavuje endorfiny, učení nám přináší uspokojení.

Tudíž není pravda, že kdyby děti nebyly k učení nuceny, nic by se nenaučily.

3 S vnitřní motivace k učení

SVOBODA

= rádi se učíme to, co si sami vybereme, způsobem a v čase, který vyhovuje našemu způsobu práce s informacemi

SMYSL

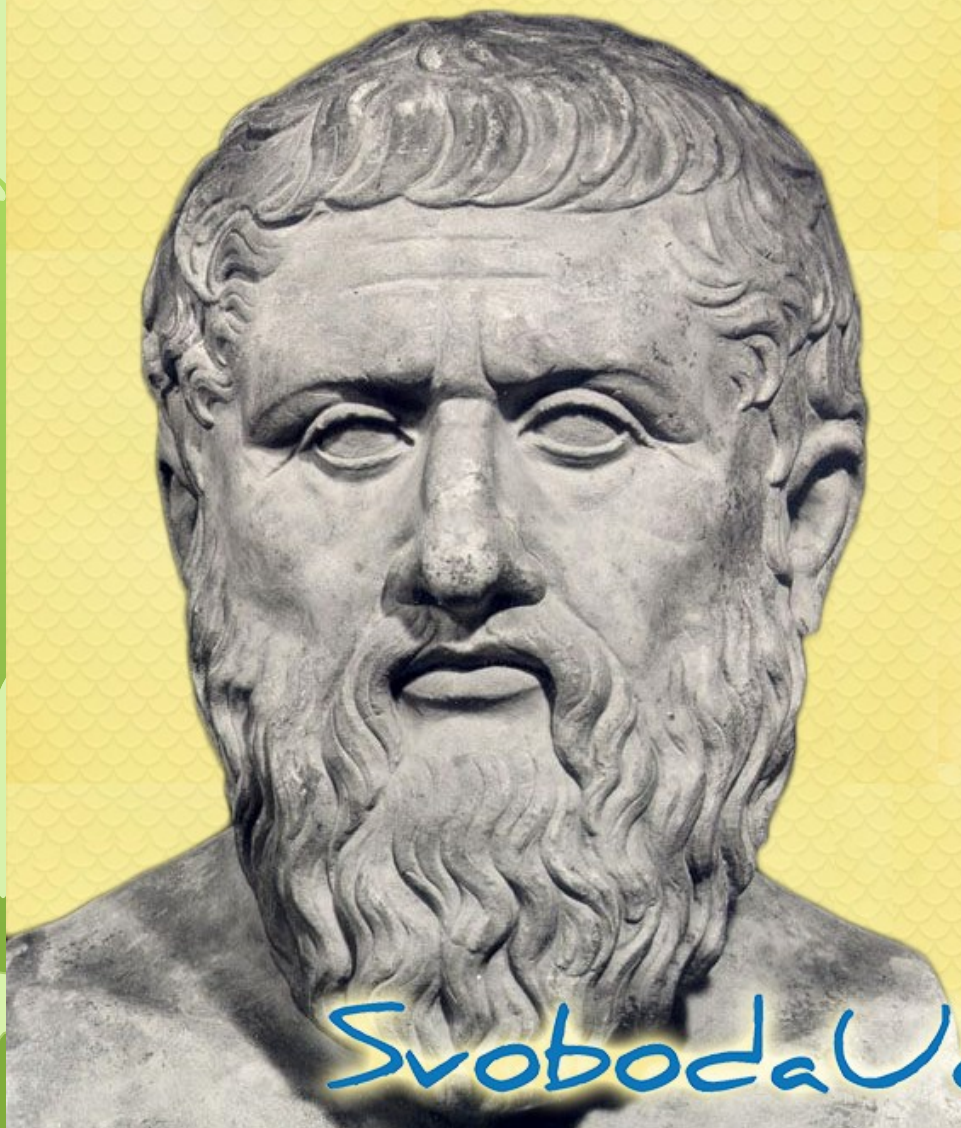
= informace a dovednosti, které nám dávají smysl, připadají nám užitečné v nejširším smyslu slova, paměť dobře uchovává a my máme přirozenou touhu se je naučit

SPOLUPRÁCE

= učení je snazší, můžeme-li si zvolit sociální prostředí, v němž se učíme; přítomnost druhých nás motivuje a inspiruje

Jana Nováčková: Mýty ve vzdělávání

„Vědomosti získané na základě donucení
se neudrží na mysli.“ - Platón

SvobodaUčeni.cz

Jak funguje mozek?

Jsme evolučně „odsouzeni“ učit se, to nám umožňuje přizpůsobit se a přežít.

- Mozek přemýšlí rád, při řešení problémů vyplavuje do krve endorfiny.
- Paměť je nastavena tak, že dobře uchovává věci, které nám dávají **smysl**, v nichž vidíme užitek.
- Smysl zároveň slouží jako motivace učit se.
- Dává nám to smysl, protože:
 - ✓ je to pro nás užitečné, přináší to nějaký zisk
 - ✓ získáváme tím sociální kredit, status
 - ✓ vědění je moc, usnadňuje nám řešit problémy
 - ✓ vědět je exkluzivní a dává exkluzivitu svému nositeli

...pro absentující

- Pokud byste chtěli zhlédnout krátký a intenzivní film o svobodné škole Sudbury Valley, na nějž jsme se dívali ve druhé hodině semináře, tady je:

<http://youtu.be/2pQyXgrXrIE>

Co umožňuje svoboda při učení (se)

- ✓ budovat a rozvíjet **zodpovědnost** (nejen) za vlastní učení a jeho výsledek 📌 bez možnosti volby nevzniká pocit odpovědnosti, pouze poslušnost
- ✓ zároveň vás zodpovědnost za vlastní chování a jeho důsledky činí **méně závislími** na ostatních a jejich hodnocení 📌 nečekáte, až za vás někdo něco zařídí, až za vás rozhodne, až vás za něco pochválí či odmění – víte, že je to na vás
- ✓ **hledat a rozvíjet vlastní potenciál** 📌 dosáhnout svého maxima – jednak si můžete vyzkoušet, k čemu máte dispozice, jednak pak můžete zkoušet jejich limity (neuspokojí vás dosažení „jedničky“)
- ✓ nevytváří „mus“, **nečiní** z učení a poznávání nucenou **povinnost** 📌 negeneruje odpor a potřebu úniku 📌 nevytváří ostrou hranici mezi povinnostmi a volným časem, je prostě jen čas a je na mně, jak s ním hospodařím

unschooling

- ✓ budovat a rozvíjet **zodpovědnost** (nejen) za vlastní učení a jeho výsledek 📌 bez možnosti volby nevzniká pocit odpovědnosti, pouze poslušnost
- ✓ zároveň vás zodpovědnost za vlastní chování a jeho důsledky činí **méně závislími** na ostatních a jejich hodnocení 📌 nečekáte, až za vás někdo něco zařídí, až za vás rozhodne, až vás za něco pochválí či odmění – víte, že je to na vás
- ✓ **hledat a rozvíjet vlastní potenciál** 📌 dosáhnout svého maxima – jednak si můžete vyzkoušet, k čemu máte dispozice, jednak pak můžete zkoušet jejich limity (neuspokojí vás dosažení „jedničky“)
- ✓ nevytváří „mus“, **nečiní** z učení a poznávání nucenou **povinnost** 📌 negeneruje odpor a potřebu úniku 📌 nevytváří ostrou hranici mezi povinnostmi a volným časem, je prostě jen čas a je na mně, jak s ním hospodařím

Svobodné vzdělávání - unschooling

„Tajemství vzdělávání je respekt vůči studentovi.“

Ralph Waldo Emerson

Někdy také zájmem řízené, dětmi řízené, přirozené, organické, eklektické, nebo sebe-řízené učení. Žijete a učíte se společně, následujete otázky a zájmy tak, jak přicházejí.

- Více na <http://www.svobodauceni.cz/>

► Článek o zkušenosti absolventa:

- <http://www.svobodauceni.cz/clanek/moje-zkusenost-svobodne-vzdelavaneho-cloveka>

2. domácí úkol z 2., 3. a 4. března

Přemýšlejte o tom, co student, který se vzdělává sám či ve škole typu Sudbury Valley, musí (u)dělat, aby se něco naučil, něčeho dosáhl.

Uvažujte jak o denních či častých úkonech (i mentálních), tak o ojedinělých či jedinečných.

Co mu to přináší?

Co ho to naučí do života?

Bude mít nějaký handicap? Jaký a proč?

Pokud byste hledali podněty, podívejte se na video:

<https://www.youtube.com/watch?v=5uV6hZ4b57g>

Další texty a videa o svobodných školách a unschoolingu najdete na svobodauceni.cz

3. domácí úkol z 9., 10. a 11. března

- Přečtěte si článek na <http://www.svobodauceni.cz/clanek/odmeny-a-chvaleni>
- ...a napište mi, jak to vidíte jako pedagogové a jaké jsou vaše zkušenosti z dětství.
- Zároveň se prosím „projděte“ po stránkách Svoboda učení a napište mi o konkrétních věcech, které vás tam zaujaly.